

Борис Априлов

ПЯНА

(разказ без име, може би и непубликуван досега - поне нямам сведения.)

В последния ден от бурята между облаците се показа новото слънце и вълните потъмняха. От плажа се виждаше само пяна, милиарди мехури, които се пукаха и насищаха вятъра с озон. На пясъка, освен дървения рибарски касон, бурята бе изхвърлила огромен пън, който след оттеглянето на водите остана да съхне самотен сред куп морска трева и щеше да си лежи още в своята самота, но по обед към него се приближи момченце с дънки и пуловерче. Момченцето огледа пъна, заобиколи го отвсякъде и се покатери върху него. От този връх не се откри кой знае каква гледка, но хлапакът се чувствуваше като покорител и извика от възхищение, след което слезе и започна да забива около пъна съчки, изглежда че искаше да го загради от всички страни, да го превърне в собственост, преди да нахлуят ордите на летовниците. Съчките с причудливите си форми се изправяха сред пясъка една след друга; странен кът, разбираем само за детето. Малко по-късно се появи и втория човек, висок мъж с очила, с бяла кожа на новопристигнал. Мъжът избра едно по-засъхнало кътче на пясъка, и легна. По небето облаците олекваха, между пролуките бягаше слънцето и светлината му падаше върху морето като снопове от прожектор. Момченцето видя новодошлия още с приближаването и побърза да му обърне гръб. То пазеше ревниво своето достойние.

– Какво правиш?

Ръката на момченцето хлапето трепна, но то се окопоти и бързо заби най-голямата и крива съчка в пясъка.

– Какво правиш?

Новодошлият видя как ~~крайчеца на бузката~~ една бузка почервеня и понеже хлапъкът продължаваше да мълчи, се усмихна. Марката на дънките напомняше за Тексас, ласото се готвеше да обвие дебелия врат на буфалото, но всъщност никога нямаше да го обвие и коубоят от предния план завинаги щеше да си отстане в позата на мятането, докато изчезне в коша за стари дрешки. Мъжът не виждаше лицето на хлапака, но по формата на главата и дебеличкото вратле си представяше закръглено лице, ~~тъмни кръгли~~ големи ~~къргли~~ очи и чипо носле. Коубоят, биволът и ласото му напомняха Лаокоон, а от Лаокоон той си помисли за преходността на всичко и че за нищо на света не може да запази пейзажа в този му вид: пенливото море, раздвиженото небе, полумокрия пясък, този пън и това неизвестно хлапаче – не можеше да консервира нещата в същата гама на шумовете и същите тонове от слънце, пяна и късчета небе. Мъжът се ~~излегна~~ изпъна по гръб, макар да знаеше че няма да лежи дълго така, само докато обере тънката топлинка на пясъка. Без да е виждал лицето на хлапака ~~мъжът~~ той знаеше, че между двамата се е породил антагонизъм, който не може да се разбие лесно. ~~и сигурно ще продължи до края на света.~~

– Замък ли правиш?

– Не.

– Какво заграждаш?

И този път не последва отговор. Топлинката под плешките му се бе стопила, той се извърна и се излегна с лице към пясъка, този път значително скъсил разстоянието между двамата.

– Защо заграждаш плажа?

– Не го заграждам.

– Как да не го заграждаш? Виждам добре че го заграждаш.

– Не го заграждам.

– А какво правиш?

– Нищо.

– Не е нищо. Ти заграждаш плажа да не могат да влизат хората.

Едва сега хлапакът се извърна. Очите му бяха наистина големи, а носът чип.

– Не го заграждам!

– Тогава защо забиваш тези клечки.

– Не са клечки.

– А какво са?

Момченцето го погледа още две секунди и продължи работата си. Вълните през последните дни, бяха очертали по пясъка ветрила, навсякъде бяха оставили ивици от водорасли, които сега съхнеха ~~и пълнеха въздуха с миризмите си.~~ Изтръгнатите от скалите миди зееха безпомощно, светлината на слънцето проникваше до бялото им месо, което вече намирисваше на смърт.

Какво ли можеха да бъдат клечките щом не бяха клечки? Той се опита да помисли какво бяха клечките в неговото детство, но не можа да си спомни, нито пък можа да си представи детството, макар че понякога същото това детство изплуваше ярко в спомените и му се струваше, че само тогава е живял, а всичко след това е било само напрежение.

– Ти ли повика бурята?

– Какво?

– Искам да знам, ти ли повика бурята?

– Коя буря?

– Ти ли повика вятъра, който разбърка морето и показа дъното му?

– Не.

– Ти го повика!... Всички параходи потънаха, пясъкът се намокри и сега хората не могат да легнат на него. А те са давали пари да дойдат тук, плащали са за влакове, самолети и параходи. Всички самолети са паднали.

Този път хлапето се обърна изцяло към него и сякаш за пръв път го видя.

– Ние не сме плащали, защото сме дошли с автомобила на татко.

– Но параходите потънаха, нали?

– Не знам. Може да са потънали. Нищо не знам.

– Как да не знаеш?

– Не знам. Аз си играя на пясъка и нищо не знам.

– На какво играеш?

– На едно нещо.

– Тези клечки твои ли са?

– Мои.

– От къде ги взе?

Момченцето се замисли: – Донесох си ги от къщи.

– От коя къща?

– От къщата където живеем.

– В коя къща живеете?

– Е в оная, ~~жълтата~~ кафявата.

Той погледна към ~~жълтата~~ кафявата къща, ~~една от~~ най-близката до плажа и се усмихна, защото му се стори, че къщата и момченцето си приличат.

– От ~~жълтата~~ кафявата къща ли донесе клечките?

– Не.

– А от къде?

– От нашата къща в София.

– Всичките ~~клички~~ ли?

– Всичките.

– И тези дето се търкалят по пясъка?

– Тях не знам кой ги е донесъл. Аз си играя само с тези клечки, които си донесох от София. Татко ги сложи в багажника и ми ги даде.

– Кога ти ги даде?

Никакъв отговор.

– Кога ти ги даде?

Мълчание.

– Вчера или днес ти ги даде?

– Днес.

– Колко клечки са?

Клапето се замисли и не отвърна нищо.

– Питам те колко клечки ти даде баща ти?

– А?

– Тези клечки колко са?

– Пет.

– Можеш ли да броиш до пет?

– Мога да броя до три.

– Тогава защо казваш че са пет?
– Пет са.
– И всичките са твои?
– Да.
– А моите къде са?
– Твоите са другите.
– Кои другите?
– Дето са на пясъка.
– Най-лошите, така ли?..
– Не са лоши.
– Как да не са? Виж какви са лоши и разхвърляни, а твоите са събрани на едно място и са забучени, Моите защо не са забучени?
– Забучи си ги и ти.
– Ще си ги забуча!... Ще кажеш ли какво заграждаш?
Хлапетото замълча, навярно бе решило да пази тайната си до край. То погледна непознатия в очите и се обърна към клечките. Оставаше да се загради само южната страна към пъна и кръгът щеше да се затвори.
Беше доста неправилен кръг, а съчките една от друга по-криви. Имаше няколко много високи и дебели, сухи, с цвят на препечена кост, дълго върдаляни от вълните и загладени отвсякъде. По пясъка лазеха едри подвижни мравки, бързаха да насъберат туй-онуй докато под краката им още не е запарило. Като минаваха край клечките,заприличваха му на ~~мастодонти~~ мастодонти динозаври от тайнствена апокалиптична гора, в която всичко е обречено, няма листа и клони, ~~мастодонти~~ мастодонтите динозаврите неминуемо ще загинат от липса на храна и вода. Започна да брои клечките, излязоха повече от сто, а хлапакът продължаваше да забива нови в пясъка, очертаваше се нещо като бърбек, в средата на който лежеше пънът.
– Ти ли донесе този пън?
– Какво?
– Ти ли домъкна този пън в средата на плажа?
– Какво?
– Това нещо дето го заграждаш ти ли го домъкна?
– Дървото ли?
– Да. Защо си го поставил в средата на плажа да пречи.
– Не съм го поставил аз.
– А кой?
– Дървото си беше тук.
– Не е вярно. Вчера го нямаше.
– Аз го намерих тук.
– Не си го намерил тук, а си го поставил. Защо си поставил това дърво на пясъка, да се спъват хората?
– Те няма да се спъват.
– Как няма да се спъват?
– Ще го заобикалят.
– И въпреки това, защо си го поставил да пречи?
– Не съм го поставил.
– Поставил си го!... Измъкнал си го от водата и си го поставил. Хората се чудят как да почистят плажа, а ти си го поставил нарочно.

- Не съм го поставил.
- Но го измъкна от водата.
- Не съм го измъкнал.
- Защо поставяш такива огромни дървета на пясъка?
- Не съм аз.
- А кой?
- Не знам.
- Ще видим тая работа.

Хлапакът огледа пъна, а после и своя обвинител. Погледът му беше проницателен и пълен с интерес към човека, който искаше да каже нещо лошо. Хлапакът искаше да ~~разбере~~ проумее що за човек стои пред него и дали заслужава да го слуша или ще бъде добре ако си гледа работата без да му обръща внимание. Не можеше да разбере очилата за добро ли са или за зло. Имаше разни хора с очила. Стъклата и рамките не му подсказваха нищо. Такива хора той не бе срещал. Всички непознати досега се бяха отнасяли с него добре, погалваха го по бузката, а този направо му се караше. Завършил вече с ограждането на трофея си, хлапакът влезе в "двора" и седна върху пъна.

- Затуй ли си го донесъл? Да седиш на него?
- Не съм го донесъл.
- А кой го е донесъл.
- Не знам.
- Вчера го нямаше тук.
- А къде е бил?
- Ти ще кажеш, защото си го домъкнал от кой знае къде. От къде си го домъкнал?
- Не съм го домъкнал аз.
- А кой?
- Не знам... Тази сутрин минаха няколко човеци, те са го домъкнали.
- Ами, ще лъжеш!... Не виждам ли отпечатъците ~~твоите~~ ~~ръце~~ ти по дървото. Момченцето погледна повърхността на пъна, и направи опит да изтрие нещо от там.
- ~~Няма защо да изтриваш отпечатъците.~~ Не изтривай следите! Всичко се вижда и от тук. Искаш да замаскираш престъплението си, така ли?
- Не съм го домъкнал аз,
- А кой?
- Не знам... Аз дойдох и го видях на това място.
- На кое място?
- Тук.
- Не е бил тук, а във водата. Не виждам ли? Още е мокър.
- Дървото ли е мокър?
- Пънът е мокър.
- Не съм го намокрил аз.
- Знам че не си, морето го е намокрило, но ти защо измъкна пъна от водата и защо го донесе точно тук, дето лежа аз? Не всеки иска да гледа пънове пред себе си, когато лежи на пясъка. Ти си го домъкнал нарочно.
- Не съм го домъкнал.

Хлапето каза това високо и заплака. То повтори още няколко пъти, че не е домъквало пъна и мълкна. Останаха само сълзите му. Мъжът с очилата мълчеше и гледаше към морето. Хлапето каза още веднъж, че не е домъкнало дървото. Намерило го на същото това място. Мъжът с опилата се извърна с гръб към него и сепрестори, че наблюдава ~~бюфета~~ вятърната мелница, която всъщност беше бюфет. Над покривите на градчето летяха и писукаха гларуси. Той почувства как хлапето се успокоява и се заиграва отново. Слънцето попадна на облак и пейзажът потъмня.

– Всеки случай, не е честно – рече тихо мъжът с ~~очилата~~ и се усмихна спокойно, тъй като продължаваше да лежи с гръб към събеседника си. Мълчание. – Не предполагам... Приличаш ми на добро момче, а мъкнеш пънове и ги слагаш точно на това място, където се къпя аз. – Мълчание. – Не очаквах това от теб... Представи си, че всички започнат да мъкнат пънове и напълнят целия плаж, до небето – тогава няма да има плаж и няма да виждаме облаците. А слънцето откъде ще прониква да ни топли? Можеш да си разправяш всичко, но не е честно. – Мълчание. – По-добре ще бъде... Ако бях на твое място, щях да си призная и край.

– Не съм го домъкнал аз.

– Добре де, не си... Ще ти повярвам. Но как да уверим хората които ще дойдат да се къпят?

– И те ли ще питат?

– Разбира се.

– Не съм аз. Дървото си беше тук. Тук го намерих и си го заградих.

– Разбира се, че можеш да си го заграждаш, и аз ако си измъкна един пън от водата ще си го заградя! Но не е честно.

– Не съм го измъкнал!

– Добре де, разбрахме. Но защо го домъкна тук? Не можеше ли там, до скалите?... Нарочно си го домъкнал, да пречиш на хората.

– Не съм го домъкнал! – Хлапето заплака с яд.

– Добре, добре!... Повярвах ти. Само не плачи.

– Не съм аз!

– Добре де, казвам ли ти нещо? Казах, че ти повярвах... Важното беше да не мъкнеш пънове по плажа, а сега щом си го домъкнал, ще си мълча... Бъди спокоен! Няма да кажа на другите. Няма да те издам, че си изтъпанчил цяло дърво сред плажа... Ако ме питат кой е домакнал този пън баш в средата на плажа, ще кажа, че не си ти, а някой друг, кой знае кой и ще излъжа, но не е честно да мъкнеш пънове и да ме караш да лъжа.

Хлапето заплака с глас и мъжът с очилата се обърна към него. Стараеше се да не прихне, после му дожаля и заяви, че ще се махне от пясъка само ако не му плачат на ухото. Хлапето се усмири.

– Отивай си! – каза то.

– Ще си отида. И вече вяма да се върна.

Хлапето замълча.

– Вече няма да ме видиш. – Мълчание. – Нито утре, нито вдруги ден. – Мълчание. – Никога няма да ме видиш, разбра ли? – Мълчание. – И няма да чуеш гласа ми. Хлапето, което бе започнало да издърпва пясъка изпод трофея си ~~с ръка~~, го погледна. – Ще се махна от теб, ще изчезна или в небето, или в дъното на морето.

– Защо?

– Е така!... Да не ме виждаш, да ме забравиш! – Мълчание. – Съгласен ли си? – Мълчание. – Не искам да те слушам как ревеш!...И това ми било каубой!... Лепнал една марка отзад и мисли че е каубой!

Хлапетото се опита да види етикета на панталона си, но не можа.

– Не съм домъкнал дървото – рече то.

– А кой го е домъкнал?

– Не знам. То беше тук, аз го видях и започнах да си играя.

– На какво играеш?

– Заграждам го.

– Защо го заграждаш?

– Да не ми го вземат.

– Умрял съм за едно дърво!

– Ще си отидеш ли?

– Ще си отида.

– Защо?

– Повече не искам да те виждам... Не ми трябваш.

– Защо казваш, че съм домъкнал дървото?

– А кой?... Идвам и те виждам до него. ~~Мисля, че Видях преди това~~ как го измъкна от морето и го постави тук, да пречи на хората.

– Не съм го поставил.

– Но го измъкна от морето.

– Не съм го измъкнал аз.

– А кой?

– Не знам.

– Нямах право да поставяш тук дървета, да се спъват хората. Хората не бива да се спъват. Те ще падат и ще плачат.

– То е заградено и те ще го заобикалят.

– Да, но всеки ще казва това момче е измъкнало един пън от морето и го поставило на пясъка да се спъваме.

– Не съм го измъкнал.

– Измъкнал си го.

– Не съм.

– Домъкнал си го чак тук, на пясъка.

– Не съм аз.

– ~~Ти си!~~

– Да не би аз?

– Не съм аз.

– Ти си и не искаш да признаеш.

– Не съм аз!

Този път хлапетото не се разплака, но сълзите му бликнаха безшумно и обилно. Когато баща му го видя, се учуди.

Той беше среден на ръст, обгорял от слънцето, с тежка и силна походка, спря се без да обърне внимание на високия мъж с очилата.

– Васко, какво правиш?

– Нищо.

– Защо си плакал?

Хлапетото зариде както трябва: – Този чичко казва, че аз съм домъкнал това дърво на плажа.

– Как си го домъкнал?

– Той каза, че аз съм го извадил от морето и съм го поставил тук да спявам хората... – Ридание. – Татко, то си беше тук, аз го намерих точно тук и го заградих.

– Той не може да извади този пън от морето – обърна се бащата към очилатия.

– Това дърво не могат да го дигнат по-малко от пет души.

Очилатият се обърна с лице към пясъка и не отговори.

– Как може едно такова малко дете да извади от морето такъв голям пън?...
Защо хвърляте такива обвинения към сина ми?

– Може... може – отвърна тихо мъжът с очилата.

– Не съм го измъкнал! – проплака хлапетото.

– Не мога да си обясня какво целите с това обвинение – рече бащата и хвана ръката на сина си. – Нямаме право да го обвинявате и да го разплаквате!...

– Мишо, какво става?... Васко, плачеш ли?

Майката се оказа по-висока от съпруга си, при това възпълничка. На ~~обеления~~ ~~от слънцето~~ и носът ѝ, ~~въпреки мрачното време~~ стърчеше лепенка от хартия.

– Другарят го обвинява, че е поставил този пън на плажа.

– Този?... Че как?... Васко, вярно ли е?

– Не! – извика хлапетото.

– Не може да го постави, защото не може дори да го поклати. Този пън не могат да дигнат поне пет души. Може би пет души могат, но Васко не може.

– Вярно – съгласи се съпругата. – Васко не може да дигне такъв голям пън... Той никога не е вдигал пънове.

Двамата държаха ~~двете~~ ръце на сина си и гледаха непознатия с укор.

– Не мога да разбера какво цели другарят и защо твърди, че едно малко дете може да вдигне такъв голям пън.

– Не го е вдигнал, но го е домъкнал – отвърна спокойно очилатият.

– Все едно!... Как си представяте това дете да търти пънове по плажа. Този пън не могат да го търтят и пет души.

– Изключено е да е Васко – рече майката.

– Детето не каза, че е изключено – рече мъжът с очилата. – То само отрече да го е домъкнал. Така ли е, Васко?

– Не съм аз!...

– Видяхте ли?... Той не казва, че не може.

– Защо не кажеш че не можеш? – ядоса се бащата на хлапетото. – Ти ли го донесе на пясъка?

– Не. Аз го намерих тук.

Двамата дръпнаха хлапетото и тръгнаха по пясъка към кафявата къща.

Младата жена постави хавлията си върху пясъка и седна на нея. Тя беше хубава, още бяла, с дълги прави коси. Той протегна ръката си и погали с длан коляното ѝ. После бръкна в дамската плажна чанта и измъкна пакетче цигари.

– Какво си направил ПАК?

– Нищо.

– Детето плачеше, а двамата говореха с възмущение за теб.

– Може.

– Гледах те от вилата, че говореше с това дете. Родителите му са възмутени.

– Къде е кибритът?

– В дъното на чантата... Кажете какво е станало.

Той се надигна ~~не добре~~ и докато бъркаше в чантата, постави устните си върху коляното ѝ.

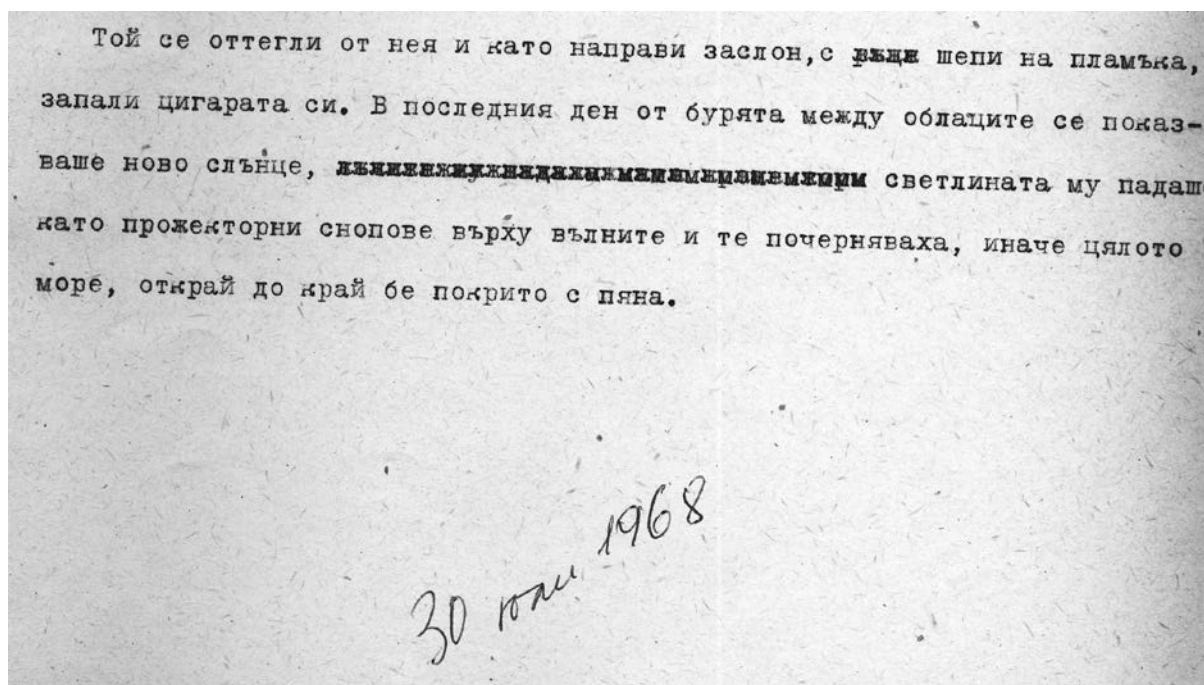
– ~~Ти си прекрасна!~~ Обичам такива костеливи колене...

– Това са хората от кафявата къща, с опела.

– С опела и всичко друго, което им е нужно и ненужно... Мила, кажи ми какво ще правим – светът е пълен с такива хора.

Той се оттегли от нея и като направи заслон, с шепа на пламъка, запали цигарата си. В последния ден от бурята между облаците се показваше ново слънце, светлината му падаше като прожекторни снопове върху вълните и те почерняваха, иначе цялото море, от край до край бе покрито с пана.

30 юли 1986

Дж.В. казва:

27.11.2012 в 17:38

:) Макар да е невероятно, но ако някой ми каже, че този разказ е ИСТИНА – веднага бих му повярвала!

Като по-млад баща ми се държеше точно по този начин с децата, особено със своите.

Не от лошотия, но по-скоро от неумение да “дружи” с малки хора. Подлагаше ни на тестове – как ще реагираме на нетипични отношения. Мисля, че след време вече започна да разбира, че не е особено добър, нито смешката е толкова смешна. Аз му посвикнах (като дете) и престанах да му се връзвам, макар все пак да се ядосвах – но се стараех да не се издам.

И - О! Ужас! – и аз успях да разплача 2-3 деца на мои колежки – та знам точно как и защо се стига до това. Една от майките – моя добра приятелка, ми разясни, че с деца така не се общува – докато аз си мислех тогава, че показвам изключително чувство за

хумор пред родителите – а детето не го считах за предмет – мислех, че малките нямат мозък да се засегнат.

Дори много по-късно – след един “майтап” над малката ни дъщеричка, вече в първите класове – ние с мъжът ми се почувствахме ужасно, когато видяхме колко е объркана от “шегите” ни – та ѝ разяснихме захилени, че се шегуваме.

А тя – най-неочаквано – много сериозно ни обясни, че “Шули”, нейната първа учителка, им казала в клас, че с децата не бива да се шегуват, защото те винаги мислят, че каквото ГОЛЕМИТЕ им казват е истина. И могат да бъдат наранени.

ЛЕЛЕ!

Разбира се, не мисля, че този разказ просто разказва за някаква шега на Автора над дете. Сигурна съм, че има и някакъв подтекст, но засега още не мога да го схвана. Някак “ми липсва още информация”.

То аз съм малко тъпа в тези неща! Например, някога мислех, че Ахото пише все за рибари и бараби, защото харесва техния живот. Подобно на онези, дете пишат за работниците и селяните... Даже веднъж надменно му го казах – сиреч – ЩО не пише за детективи и космос, ами за разни бедняци.

Знам, знам! Била съм голяма тъпачка! Все бях недоволна от родителите си – че не осъществявах моя “идеал”, внушен от околната страна...

ДАНО съм си вдигнала вече “билото”!...

Дж. В.